

ISTORIA MUSICEI

MUSICA LA EGIPTENI

Egiptul este unul din cele mai vechi centre ale civilizației omenesci. În Egipt au mers să-și completeze educațiunea cei mai aleși bărbați ai Greciei. Diodor Sicilianul, în a sa „Biblioteca istorică“, ne spune că Egiptenii considerau pe Hermes (Mercur) ca pe cel mai vechi muzicant al lor și în același timp ca inventator al lirei cu trei corde. După Plutarh, Horus (Apolon egiptean) ar fi divinită înventator al artei musicale. Dar Diodor Sicilianul atribuie lui Osiris, fratele lui Horus această onoare.

Osiris fu înconjurat de o mulțime de satiri etiopeni, formând o trupă a sa de muzicanți.

Maneros, autorul unor cântece de jale în onoarea Isidei, e de asemenea considerat ca inventator al muzicii. Se pare, după cum afirmă Diodor Sicilianul, că Egiptenii nu iubeau muzica, considerând-o ca nefolositoare și corupătoare a sufletelor, enervând și molesind pe omenii. Dar această părere a lui Diodor Sicilianul pare a nu fi întemeiată, de ore-ce aflăm temple unde muzica era în serviciul cultului divin, executată de cântăreți cu instrumente. Regii Egiptului își aveau cântăreții lor, cari purtau numele de „cântăreți“ ai regelui, „cântăreți ai stăpânului lumii“.

De asemenea în picturile de la Karnak, vedem scene în cari muzica ocupă un loc de frunte. Egiptenii cântau cu piciorele încrucșate, în grup, cu mâinile întinse înainte, bătând măsura și fiind acompaniați de un cântăreț cu harpa cu șapte corde. Demetrius afirmă că preoții cântau neacompaniați de instrumente, după șapte vocale.

Acastă vocalizare pare a fi origina isonului, atât de des întrebuițat în muzica bisericăscă. Deci, nu poate fi vorba de disprețuirea muzicii la poporul cel mai vechiu și cel mai civilizată. Egiptenii întrebuițară muzica și în armată, de și nu aveau de cât tambure, trompete și vergi de aramă, pe cari le izbeau una de alta. Ca instrumente, Egiptenii aveau pe lângă cele enumerate mai sus, flauta, Citara; harpa egiptenă varia de la 4 până la 22 de corde.

Instrumentele cu corde se numeau în general „te buni“. Ei mai aveau un fel de chitară, întrebuițată adî de Arabi și numită

de aceștia „tanburah“. Flanta, a cărei invenție era atribuită lui Osiris, era de mai multe feluri. Cea cu trei până la șese găuri se numea *mam* sau *lotos*, sau mai bine *flaută libiană*; flauta orizontală foarte des întrebuițată se numea *sebi*. Flauta dublă se găsesse de o potrivă și pe monumentele egiptene ca și pe cele ale Greciei și Asiei Mici. Această se numea *photinx*. Trompeta păstră forma dreaptă până în timpul Cleopatrei. Instrumentele de lovit erau foarte variate. Toba rotundă, numită *kemken*, e citată în Sf. Scriptură. Toba patrată fu instrumentul cu care Maria, sora lui Aaron, acompania cântecul lui Moise, după trecerea mării Roșii. Dintre instrumentele de lovit, cel mai important era „sistrul“ (aereum crepitaculum), având o formă rotundă ca inelul său ca o oglindă, străbătut de trei sau patru vergi de aramă. Purta numele de *kemken* ca și toba rotundă, dar mai ales acel de *sensen*.

Dansătoarele, mai ales cele din ultima clasă *ghanazy*, nu lipseau de a distra pe melancolicii egipteni, având în mâini o pereche de aceste sistre, cu cari băteau ritmul, executând pantomime voluptoase. Egiptenii, după cum ne arată o mulțime de monumente, par a fi avut gust pentru muzica de ansamblu, de ore-ce vedem zugrăvite grupe de muzicanți cu chitara, flautul și harpa (*buni*). Ast-fel cel mai vechiu și mai civilizată popor al antichității nu poate fi isgonit din cetatea artelor, dacă timpul a făcut să se pierdă în deșerturile Libiei melodiile sale antice.

A. Vasulescu

CAUSTICE

Unel primadone legere

Esti o stea, o lume spune:
Stelele sunt cădătoare;
Ai căzut și tu cu ele
Divă mult încântătoare.

Boldur.

Domnei C. pictorésă

Cine-va ceru odată
Domnei C. să-i fac'o fată;
Nu știu ce s'o fi n'tâmplat
Dar desigur din greșală
Domna C. făcu... băiat!

Boldur.

CUGETĂRI

Teatrul e o rochie de satin, cîmpușită cu zdrențe vechi.

Henri Meilhac

Criticii judecă prezentul, dar viitorul judecă pe critici.

Jules Claretie

ARTISTE LYRICE

LUISA TETRAZZINI

Născută la Florența, e sora mai mică a cunoscutel primadone dramatice Eva Tétrazzini. A studiat cu renumitul maestru Ceccherini. A debutat la teatrul „Pagnano“, din Florența și a cântat apoi la „Argentina“ din Roma, unde obținuse așa succes în cât fu angajată pentru un turneu de 2 ani în America în niște condițiuni excepționale. După acești 2 ani memorabili, deja celebră, Luisa Tétrazzini, considerată ca cea mai desăvârșită soprană legeră a Italiei, cânta numai în reprezentațiuni extra-ordinare pe cele mai mari teatre din Europa: „San Carlo“ din Neapole, „San Carlo“ din Lisabona, „Regal“ din Madrid, Opera imperială din Varsovia, în fine la Opera imperială

italiană din Petersburg, unde a fost angajată mai multe ierni consecutive și unde a cântat *Lucia*, *Bărbierul*, *Traviata*, *Dinorah*, *Linda*, etc., având de parteneri pe Marconi și pe Battistini. În primăvara trecută a obținut un colossal succes la Berlin în faimoasele reprezentațiuni „Verdiane“, date de o trupă italiană de primul rang, a cărei stea era.

A dat la noi 5 reprezentațiuni de opera la Teatrul National.

MAESTRUL FRĂMÂNTESCU

IV

MOȘ-AJUN

Diua întregă o pretrecu maestrul Frământescu în tovarășia frumosului vis, așteptând cu multă nerăbdare pe membrii quartetului, spre a le povesti și lor visul.

Se îngăna diua cu noptea, dar așteptatul telal nu mai venea cu redingota. Această începuse a-l neliniști. Să se ducă să-i spue lui Verzănescu., îi era temă să nu vie telalul tocmai în timpul când nu va fi acasă. Iși lăsă capul între mâini în chip desnădăjduit și ostă adânc!

O lovitură ușoră în ușă îl făcu să tresară; deschidând ușa dădu

cu ochii de telal, care-l întâmpină pe maestru cu: bună-diua coconașule!

— Uf, credeam că nu mai vii!
— Se poate, coconașule?! Sloime când spune un vorbă, esti isprăvit.

Maestrul plăti chiria redingotei. Sloim făcu un salut reverențios și plecă. Ora de întâlnire era hotărâtă: șase fix.

Avea tot timpul necesar spre a se găti. Fabricile din apropierea casei lui îi serveau lui Frământescu drept orologi. Fundățianu, Butnărescu, Banciun, Codrescu veniră înainte de ora șase. Gătela maestrului îi eclipsă și îi făcu pe toți să exclame: O!... Maestrul nostru? Ce schimbare! Ce schimbare!...

— Știi mă, că te face mai chipeș redingota, zise Banciun.

— Fără'ndoială — adăogă Fundățenu. Oare cum... poate să-și ia nasul la purtare.

Pe scări se aud ridând sgomotoși, Verzănescu, Sardea și Petrescu.

— La urma-urmei, dău n'ar fi rău să ne iasă ceva, căci proprietăreasa vrea să mă dea afară. Dacă nu-i arătam programul, ca să o conving și să mai o îndulcesc cu speranța unui câștig frumos, mă dădea, afurisita, chiar astă-dî afară.

— Cam a dracului afacere, Verzănescule, răspuse mefistofeli-cește Sardea.

În sfârșit, toți membrii quartetului se adunară, afară de Sachelarie, care plecase în provincie. Lipsa lui Sachelarie nu era simțită, ba încă pe Banciun îl dispuse, de ore-ce se gândea că-i va veni o parte mare de câștig. După ce cântară odată „Bună dimineața la Moșajun“ quartetul plecă! Stradale Capitalei răsuna de cântecele colindătorilor. Vocile subțiri și cristaline ale copiilor se împreună cu vocile grave bărbătesci, perdându-se în ecou.

Ce de viață și sgomot se mai destășoră în cinstea mult doritului Moș-Ajun. Membrii quartetului erau de o veselie nebulă. Maestrul din când în când îi întreba: Ei băeți, ce dicită voi, e rost?

— N'avea grije, maestre; după presimțirile mele mi se pare că o să iasă și *bumăscii*!...

— La dracu! prea esci optimist, Fundățene, obiectă Codrescu. Verzănescu, călauza quartetului, îi oprise în fața unui palat din Strada Mercur!

— Măă! d'apoi aicea e rost, strigară băeții în cor.

— Mă silesc.

— Un jurnal care să vorbească numai despre sănătatea regelui și bogățiile pământului. Căci, în definitiv, la ce servesc toate gazetele d-văstră, din care nu se înțelege nimic? o presupunere:

Eu sunt la primărie, nu-i așa? țin registrul meu, bun! Ei bine, această ar fi ca și cum cine-va ar veni să-mi spună: „Domnule Mouton, d-văstră înscrieți decesele, ei bine, fă asta, fă aia-l'altă. Ei bine, ce-i asta? ce-i asta? cu jurnalele e același lucru, termină el ca încheere.

— Evident, dișe un vecin, care-l înțelese.

Și d. Monton primind felicitările câtor-va vizitatori obicinuiți cari împărțeau părerea lui, merse să-și reia partida sa de domino.

— L'am pus la locul lui, dișe el arătând pe Rudolf, care

se întorsese spre a se așeza la aceeași masă unde se afla Schounard și Colline.

— Ce dobitoc! dișe acesta celor două tineri arătându-le pe funcționar.

— Are un cap admirabil, cu pleoapele sale în forma coșului de trăsură și ochii săi ca o bilă de loton, dișe Schounard trăgând un fum din pipă.

— La naiba! domnule, dișe Rudolf, aveți o prea frumoasă pipă.

— Oh! Am una mult mai frumoasă și pe care o întrebuițez numai la dila mari, răspuse cu neglijență Schounard. Dă-mi tutun, Colline.

— Uite! strigă filosoful, nu mai am.

— Permiteți-mi să vă ofer, dișe Rudolf, scoțând din busunarul său un pachet de tutun și punându-l pe masă.

La această politetă Colline credu de datorie a oferi și el ceva.

Rudolf primi. Discuția veni asupra literaturii. Rudolf, întrebând asupra profesiunii sale deja trădată prin haina sa, mărturisii raporturile sale cu Musele, și comandă încă un rind.

Pe când băiatul mergea să ia sticla Schounard îl rugă de a consimți să-l uite.

El audise zingănind în unul din busunarele lui Colline două piese de cincă franci.

Rudolf își dădu numai de cât socotelă de punctul de expansiune unde se găseau cei doi prieteni și la rindul lui le făcu și el des-tăinuirii.

Ei ar fi petrecut negreșit totă noptea în cafenea, dacă cine va n'ar fi venit să-i roge să se retragă.

Nu făcuseră nici de ce pași în stradă, de și întrebuițară un sfert de oră pentru acest spațiu de loc, când fură apucați de o ploă torentială.

Colline și Rudolf locuiau în extremități opuse ale Parisului, unul în L'ille-Saint-Louis și cel-alt la Montmartre

Schounard, care uitase cu totul că era fără domiciliu, le oferi ospitalitate.

— Haideti la mine, dișe el, locuesc aci aprôpe; vom petrece noptea discutând despre literatură și artele frumoase.

— Tu ne vei face muzică și Rudolf ne va spune din versurile lui, dișe Colline.

— Pe legea mea, da, adăogă Schounard, trebuie să petrecem; n'avem de cât o viață de trăit.

Va urma